

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 6CoP/63/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5118204979
Dátum vydania rozhodnutia: 27. 02. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jana Urbanová
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2019:5118204979.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedníčky JUDr. Jany Urbanovej a členov JUDr. Yvety Dzugasovej a Mgr. Anny Mihálikovej, vo veci starostlivosti o maloleté dieťa: U. N., nar. XX.XX.XXXX, bytom ako matka, zastúpeného Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Žilina ako kolíznym opatrovníkom, dieťa rodičov: matky N. M., nar. XX.XX.XXXX, bytom M. R. W. XXX/XX, XXX XX C., zastúpenej spoločnosťou: Advokátka kancelária Hagara-Hagarová, s.r.o., so sídlom Daniela Dlabača 35, 010 01 Žilina, IČO: 36 806 498, a otca X. N., nar. XX.XX.XXXX, bytom Q. A. XX, XXX XX C., o zmenu priezviska, o odvolaní matky proti rozsudku Okresného súdu Žilina č.k. 21P/53/2018-297 zo dňa 14. júna 2018, takto

rozhodol:

Rozsudok Okresného súdu Žilina č.k. 21P/53/2018-297 zo dňa 14. júna 2018
p o t v r d z u j e .

Žiaden z účastníkov n e m á nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým rozsudkom okresný súd zamietol návrh matky, doručený súdu dňa 13.03.2018, ktorým sa domáhala zmeny priezviska maloletého dieťaťa z „N.“ na „M.“ (veta prvá výroku). O trovách konania rozhodol tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na ich náhradu (veta druhá výroku).

2. Súd prvej inštancie na zistený skutkový stav aplikoval ustanovenia § 31 ods. 2 a § 35 zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine (ďalej len „Zákon o rodine“) a na základe vykonaného dokazovania dospel k záveru, že nie je v záujme maloletého dieťaťa, aby sa zmenilo jeho priezvisko. Matka zabezpečuje maloletému U. riadnu starostlivosť. Otec pravidelne platí na syna výživné určené rozsudkom Okresného súdu Žilina č.k. 37P/105/2016-255 zo dňa 03.04.2017, ktorý nadobudol právoplatnosť a vykonateľnosť dňa 11.04.2017. Uvedeným rozhodnutím bolo manželstvo rodičov maloletého rozvedené. Zároveň súd schválil rodičovskú dohodu, na základe ktorej bol maloletý U. zverený do osobnej starostlivosti matky a otec bol zaviazaný povinnosťou prispievať na jeho výživu sumou 250,00 Eur mesačne. Styk otca s maloletým U. bol upravený tak, že otec je oprávnený sa s ním stretávať len za prítomnosti matky, a to v párnom týždni v stredu od 16.30 hod. do 19.00 hod. a v sobotu od 16.00 hod. do 18.30 hod. a v nepárnom týždni v stredu od 16.30 hod. do 19.00 hod. Zo správy Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Žilina o šetrení pomerov v rodine zo dňa 25.04.2018 vyplýva, že matka žije spolu so svojim priateľom pánom W. a maloletým U. v prenajatom dvojizbovom byte v C.. Syn má zabezpečenú riadnu starostlivosť. Príjem matky predstavuje 1.500,00 Eur mesačne. Okrem toho matka poberá rodičovský príspevok na syna a opatrovateľský príspevok na starú matku, čo spolu predstavuje čiastku 483,00 Eur mesačne. Otec prispieva na výživu maloletého U. sumou 250,00 Eur mesačne k rukám matky. Z týchto finančných prostriedkov uhrádza matka nájomné za byt vo výške 400,00 Eur, poplatok za UPC a internet spolu vo výške 34,00 Eur mesačne. Náklady na maloletého predstavujú aktuálne cca 160,00 Eur mesačne. Podľa vyjadrenia matky sa otec o maloletého U. nijakým spôsobom nezaujíma, ani ho

nekontaktuje. Návrh na zmenu priezviska maloletého podala matka na súd práve z tohto dôvodu a tiež z dôvodu nástupu maloletého U. do materskej školy. Svoj zámer s otcom maloletého pred začatím konania nekonzultovala. Uviedla, že otec sa o syna nijako nezaujíma a pre dieťa nie je vhodné, aby nosilo priezvisko osoby, ktorú prakticky nepozná. Otec sa vo svojej výpovedi na pojednávaní vyjadril, že stretnutia s maloletým neiniciuje len z toho dôvodu, že nechce dieťa stresovať. Styk so synom za prítomnosti matky nemal žiadny efekt a neprebíhal v pokojnom duchu. Do budúcnosti má však otec záujem na stretnutiach s maloletým U. a bude sa tiež domáhať úpravy styku v neprítomnosti matky. Okresný súd sa nestotožnil s názorom matky, že súčasné priezvisko by mohlo maloletému v budúcnosti spôsobovať problémy v predškolskom zariadení. Zdôraznil, že pre rozsudok je rozhodujúci stav v čase vyhlásenia. Meritórne rozhodnutie súdu nemôže vychádzať z hypotézy predostretej niektorým z účastníkov. Zároveň konajúci súd nesúhlasil s argumentáciou matky, ktorá svoj zámer podať návrh v tejto veci na súd nekonzultovala s otcom maloletého s odôvodnením, že s prihliadnutím na predchádzajúce rozvodové konanie by nemohla s otcom dospieť k nijakému konsenzu. Z vykonaného dokazovania totiž vyplýva, že v konaní o rozvod manželstva súd schválil dohodu rodičov o úprave ich práv a povinností k maloletému U. na čas po rozvode. Je teda zrejmé, že rodičia sa aj v tom čase vedeli o svojich právach a povinnostiach k maloletému dieťaťu dohodnúť. Na základe toho prvoinštančný súd vyhodnotil konanie matky ako účelové so snahou pretrhnúť väzby medzi otcom a maloletým dieťaťom a dospel k záveru, že jeho rozhodnutie o zmene priezviska by nebolo v záujme maloletého dieťaťa a preto návrh matky v celom rozsahu zamietol.

3. Rozhodnutie o trovách konania okresný súd odôvodnil aplikáciou ust. § 52 CMP.

4. Proti tomuto rozsudku podala v zákonom stanovenej lehote odvolanie matka, ktorá sa domáhala jeho zmeny tak, aby odvolací súd udelil za otca súhlas so zmenou priezviska maloletého U. z priezviska „N.“ na priezvisko „M.“. O trovách konania navrhla rozhodnúť tak, že žiaden z účastníkov nemá právo na ich náhradu. Pre prípad, že nebudú splnené podmienky na zmenu napadnutého rozhodnutia, odvolateľka navrhla, aby odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

5. Uviedla, že súd prvej inštancie pri svojom rozhodovaní v prejednávanej veci pochybil, keď dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, nesprávne a neúplne zistil skutočný stav veci a jeho rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci, čím sú dané odvolacie dôvody v zmysle § 365 ods. 1 písm. f), h) CSP v spojení s ust. § 62 ods. 1 CMP. Matka sa nestotožnila s výrokom i odôvodnením napadnutého rozhodnutia. Zotrvávala na svojom stanovisku, že zmena priezviska maloletého U. je v jeho záujme a ohradila sa voči konštatovaniu okresného súdu, že podanie návrhu z jej strany bolo len účelové v snahe popretŕhať väzby medzi otcom a synom. Bol to práve otec, ktorý sa dlhodobo o maloletého U. žiadnym spôsobom nezaujímal. Jeho pasivita pri výkone rodičovských práv preto nemôže byť vyhodnotená na ťarchu matky. Navyše aj v prípade udelenia súhlasu súdu so zmenou priezviska maloletého, rodičovské práva a povinnosti otca mu zostanú zachované. Odvolateľka ďalej namietala, že okresný súd nekriticky prevzal do svojho rozhodnutia tvrdenie otca o tom, že matka mu údajne znemožnila kontakt s maloletým, keď mu nezdvihla telefón pri jeho pokuse o telefonický kontakt. Toto svoje tvrdenie otec v konaní žiadnym spôsobom nepreukázal. Ak by mal otec skutočný záujem o maloletého, domáhal by sa stretnutia s ním. Má na to dostatok právnych inštitútov, ktoré mu právny poriadok poskytuje, no napriek tomu ich nevyužil. Podľa názoru matky je otec pri realizácii svojich rodičovských práv absolútne pasívny. Jeho argumentácia, že nechce stresovať syna, prípadne že mu matka nezdvíha telefón, je preto účelová a neobstojí. Zásadnou a rozhodujúcou skutočnosťou v prejednávanej veci je, že otec neprejavil záujem o maloletého U. od 08.12.2016, t.j. viac ako rok a pol, čo vyplynulo i z dokazovania vykonaného v konaní pred Okresným súdom Žilina sp.zn. 37P/105/2016 o rozvod manželstva rodičov maloletého a o úprave práv a povinností rodičov k maloletému U. na čas po rozvode. Otec už v priebehu tohto konania neprejavoval o syna žiaden záujem. O tom svedčí aj obsah zápisníc z pojednávaní v označenej veci zo dňa 23.01.2017 a 02.02.2017, kde otec opakovane potvrdil, že od 08.12.2016 maloletého nenavštívil a matku vôbec nekontaktoval a tiež sa vyjadril, že odmieta stretnutia so synom za prítomnosti matky. Matka je niekoľko mesiacov od právoplatnosti rozsudku o rozvode manželstva vždy pripravená na stretnutie maloletého U. s otcom, ktorý sa však na stretnutie so synom nedostavil a matku o tom nikdy neupovedomil. Odvolateľka tiež akcentovala, že žiadne zákonné ustanovenie jej neukladá zisťovať názor druhého rodiča (otca) ohľadne zmeny priezviska ich syna, a to najmä v prípade, ak ho dôvodne predpokladá. Argumentácia súdu, že ak rodičia pri úprave rodičovských práv a povinností na čas po rozvode dokázali uzavrieť rodičovskú dohodu, dokážu sa dohodnúť i teraz a že matka mala najskôr vo veci zmeny priezviska maloletého osloviť otca, preto neobstojí. Vzhľadom na to, že otec v priebehu konania jednoznačne prezentoval svoj nesúhlas so zmenou priezviska maloletého,

táto argumentácia súdu je absolútne nadbytočná. Matka zdôraznila, že je si vedomá, že súd nahradí súhlas druhého rodiča so zmenou priezviska maloletého dieťaťa len z dôležitých dôvodov a v prípade, ak je to v záujme maloletého dieťaťa. Podľa jej názoru však nepostačuje, ak si otec voči svojmu synovi riadne plní vyživovaciu povinnosť. Len tým nemôže byť preukázaný jeho záujem o dieťa. Treba totiž prihliadnuť aj na trestno-právny postih, ktorý otcovi hrozí v prípade neplnenia vyživovacej povinnosti voči maloletému dieťaťu. Navyše aj z rozhodovacej praxe súdov vyplýva, že jedným z takýchto dôvodov je práve nezáujem o dieťa, a to aj v prípade, ak si rodič svoju vyživovaciu povinnosť plní riadne a včas. Priezvisko vyjadruje spolupatričnosť dieťaťa k rodine a blízkym osobám. Za súčasného stavu, ktorý pretrváva už rok a pol, kedy sa otec ani ostatná časť jeho rodiny o maloletého U. žiadnym spôsobom nezaujíma, je dieťa v situácii, že nosí priezvisko osôb, ktoré vôbec nepozná a ku ktorým nemá vybudované ani minimálne väzby. Z rozhodovacej praxe súdov tiež vyplýva, že je v najlepšom záujme dieťaťa prehlbovať jeho pocit spolupatričnosti práve k tomu rodičovi, ktorý sa oň každodenne osobne stará, ku ktorému má vybudovaný hlboký citový vzťah a s ktorým trávi všetok čas. V danej súvislosti matka poukázala na rozhodnutia Okresného súdu Žilina sp.zn. 37P/157/2016 a sp.zn. 37/96/2017, kedy v obdobných prípadoch súd návrhu na zmenu priezviska vyhovel.

6. Otec vo svojom vyjadrení navrhol rozsudok okresného súdu ako vecne správny potvrdiť.

7. Podľa jeho názoru súd prvej inštancie na základe riadne vykonaného dokazovania dospel k správne rozhodnutiu. Akcentoval, že od pojednávania konaného dňa 14.06.2018 je jeho komunikácia s matkou lepšia a jeho stretnutia s maloletým U. prebiehajú v dobrej atmosfére. Otec plnohodnotne využíva možnosť tráviť čas so svojím synom a plne sa pritom prispôsobuje matke. Počas konania o rozvod manželstva mal otec záujem, aby súd dieťa zveril do striedavej starostlivosti oboch rodičov. Od tohto návrhu však otec v priebehu konania upustil s tým, že bude mať možnosť tráviť čas s U. sám. Pri úprave styku s maloletým však už matka s jeho návrhom nesúhlasila. Súd preto rozhodol o jeho stretávaní sa s maloletým U. iba za prítomnosti matky. Otec sa dôrazne ohradil voči tvrdeniu matky, že nemá záujem o syna. Zdôraznil, že aj starí rodičia chcú tráviť čas so svojím vnukom, no matka aj s nimi prerušila komunikáciu. Otec sa na U. priezvisku dohodol spoločne s matkou pri uzavretí manželstva, keď aj ona sama prijala ku svojmu menu priezvisko „N.". Aj keď je pravdou, že priezvisko vyjadruje spolupatričnosť k rodine, otec nesúhlasí s jeho zmenou na „M." len preto, že nedostal možnosť každodenne sa starať o U.. Aktuálne je to práve priezvisko čo ich spája v čase, keď nemôžu byť so synom spolu. U. má tiež starých rodičov s rovnakým priezviskom „N." Matka je tá, ktorá počas života môže ešte zmeniť svoje priezvisko, dieťa by však malo nosiť priezvisko svojho otca.

8. Matka vo svojej odvolacej replike zotrvala na svojej argumentácii uvedenej vo svojom opravnom prostriedku.

9. Nesúhlasila s tvrdeniami otca prezentovanými v jeho vyjadrení k odvolaniu, a to najmä pokiaľ ide o jeho stretávanie sa so synom počnúc dňom pojednávania. Potvrdila, že otec začal prejavovať o syna sporadicky záujem, ale až po tom, ako mu bolo doručené odvolanie matky, t.j. od začiatku mesiaca august 2018, keď prvýkrát kontaktoval matku za účelom stretnutia so synom. Následne otec párkrát prejavil záujem o dieťa, matka mu jeho styk so synom umožnila. Takéto konanie zo strany otca však matka označila za účelové., ktoré bude otec realizovať len do času, kým súd nerozhodne vo veci samej. Zdôraznila, že otec nemá k maloletému U. vybudovaný vzťah, čo napokon vyplýva aj z jeho vyjadrenia, v ktorom uviedol, že s maloletým jeho a jeho rodinu aktuálne spája jedine priezvisko. Podľa názoru matky nie je záujem maloletého, aby nosil priezvisko otca, pokiaľ je to jediné, čo ho s otcom spája. S prihliadnutím na súčasnú situáciu, kedy matka umožnila otcovi styk so synom v prípade prejavovania jeho záujmu, je zrejmé, že tvrdenia otca prezentované vo vyjadrení k návrhu i na pojednávaní pred okresným súdom o tom, že mu mala znemožňovať styk s maloletým U., boli len účelové a klamlivé s úmyslom vykresliť matku ako tú, ktorá je zodpovedná za absenciu akéhokoľvek kontaktu otca s maloletým. Tieto tvrdenia otca prvoinštančný súd nekriticky prevzal do odôvodnenia svojho rozhodnutia, keď označil konanie matky ako účelové v snahe prerhnúť väzby medzi otcom a maloletým U.. Matka nemôže niesť zodpovednosť za pasivitu otca, ktorý svoj nezáujem o maloletého dáva za vinu jej údajnému odmietavému správaniu. Navyše, ak by sa aj uvedené tvrdenia zakladali na pravde, možno predpokladať, že matka by ani t.č. neumožňovala styk otca s maloletým. V tejto situácii sa preto rovnako nevierohodné javia aj tvrdenia otca, podľa ktorých majú aj starí rodičia zo strany otca záujem o maloletého, s ktorými matka údajne odmieta komunikovať. Starí rodičia neprejavili ani raz záujem o stretnutie s maloletým U.. Matka zdôraznila, že nemá v úmysle brániť otcovi vo výkone jeho rodičovských práv a povinností, ak bude mať o ne záujem. Je však toho názoru, že aktuálne sporadicky prejavovaný záujem otca o maloletého je účelový a bude trvať len

do času, kým sa definitívne nerozhodne o merite veci. Hoci otec má so synom aktuálne kontakt cca na dve hodiny raz za dva týždne, táto skutočnosť môže odôvodňovať zmenu priezviska maloletého v zmysle podaného návrhu.

10. Otec vo svojej odvolacej replike uviedol, že s maloletým U. sa stretáva. Vzťah k nemu si buduje a naďalej sa chce podieľať na jeho rozvíjaní. Bola to matka, ktorá požadovala, aby stretnutia s maloletým a otcom prebiehali výlučne v jej prítomnosti. Takýmto spôsobom matka ovplyvňuje možnosť a frekvenciu stretávania otca s U.. Matka však neumožňuje otcovi styk s maloletým ani v rozsahu upravenom v rozsudku. Dovolí otcovi tráviť čas so synom jedenkrát týždenne. V rámci času stanoveného na víkend však matka vyhovelá otcovi iba raz. Hoci ju otec telefonicky kontaktuje, nie vždy mu odpovedá. Takéto správanie len potvrdzuje tvrdenie otca o zodpovednosti matky za absenciu jeho kontaktu so synom. Matka neprejavuje záujem o komunikáciu s otcom ohľadne ich maloletého syna, hoci je potrebné, aby aj ona sama vyvíjala aktivitu smerujúcu k rozvíjaniu vzťahu maloletého U. s otcom. Otec jej navrhol pomoc pri vyzdvihovaní syna zo škôlky, účasť na programoch v škôlke. Matka mu to však doposiaľ neumožnila. Stretávanie maloletého U. so starými rodičmi (starou mamou) prebiehalo za prítomnosti matky. Na posledný telefonát matka nereagovala, v dôsledku čoho bolo stretávanie prerušené. Otec zdôraznil, že sa chce aktívne podieľať na starostlivosti o maloletého U. i v budúcnosti. Dieťa sa na neho teší a užíva si ich spoločne strávený čas. Po ukončení stretnutia je syn smutný, plače a veľakrát volá na otca z matkinho auta, aby išli spolu domov. Otec zopakoval, že nesúhlasí so zmenou priezviska maloletého U. na „M.“ Matka je tá, ktorá počas života ešte môže zmeniť svoje priezvisko. Preto je správne, keď dieťa nosí priezvisko po vlastnom otcovi.

11. Na uvedené podanie otca matka žiadnym spôsobom nereagovala.

12. Kolízny opatrovník vo svojom vyjadrení k odvolaniu navrhol rozsudok okresného súdu ako vecne správny potvrdiť. Žiadne ďalšie vyjadrenie vo veci nepodal.

13. Krajský súd, ako súd odvolací (§ 34 CSP), po zistení, že odvolanie matky bolo podané včas a smerovalo proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom, preskúmal rozsudok okresného súdu v rozsahu podľa § 379 CSP, s tým, že odvolacími dôvodmi nie je viazaný (§ 66 CMP) a toto rozhodnutie bez nariadenia pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario) podľa ust. § 387 ods. 1 CSP a § 2 ods. 1 CMP vo veci samej i v závislom výroku o trovách konania ako vecne správne potvrdil.

14. Odvolací súd podrobne preskúmal všetky rozhodujúce otázky, ktoré boli vo veci vznesené a v plnom rozsahu sa stotožnil so skutkovými a právnymi závermi súdu prvej inštancie. Okresný súd v dostatočnom rozsahu zistil skutočnosti rozhodné pre posúdenie danej veci, pre rozhodnutie o návrhu matky o zmenu priezviska maloletého, vecne správne rozhodol a svoje rozhodnutie odôvodnil v súlade s ust. § 220 až § 222 CSP. Odôvodnenie rozhodnutia okresného súdu je vecne správne, pričom v jednotlivostiach naň poukazuje aj odvolací súd. Z uvedených dôvodov sa krajský súd v odvolacom konaní obmedzil iba na konštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia (§ 387 ods. 2 CSP).

15. Odvolateľka vo svojom opravnom prostriedku vo vzťahu ku skutkovým zisteniam len zopakovala svoju argumentáciu prezentovanú v prvoinštančnom konaní. Vyplýva z nej, že sa nestotožnila so skutkovými a právnymi závermi okresného súdu tak, ako boli prezentované v odôvodnení napadnutého rozhodnutia.

16. Odvolací súd zdôrazňuje, že do práva na spravodlivý proces (čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a článok 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane základných práv a slobôd) nepatrí právo účastníka konania, aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi, navrhovaním a hodnotením dôkazov (IV. ÚS 252/04), ani právo na to, aby bol účastník konania pred všeobecným súdom úspešný, teda aby sa rozhodlo v súlade s jeho požiadavkami (I. ÚS 50/04). Do obsahu tohto práva nepatrí ani právo účastníka konania vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ním navrhnutých dôkazov súdom, prípadne sa dožadovať ním navrhnutého spôsobu hodnotenia dôkazov (II. ÚS 3/97, II. ÚS 251/03). Posúdenie návrhu na vykonanie dokazovania, rozhodnutie, ktoré z dôkazov budú v rámci dokazovania vykonané, je vždy vecou súdov (viď § 185 ods. 1 CSP), a nie účastníkov. Prvoinštančný súd v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, prečo návrh matky na zmenu priezviska maloletého dieťaťa zamietol a ku svojim záverom dospel v kontexte všetkých ostatných vykonaných dôkazov.

17. Súčasne odvolací súd preskúmal i námietky matky maloletého dieťaťa uvedené v jej opravnom prostriedku a po ich preskúmaní dospel k záveru, že tieto nie sú dôvodné.

18. Pred svojím rozhodnutím odvolací súd postupom podľa 382 CSP vyzval účastníkov aby sa v lehote 3 dní od doručenia výzvy vyjadrili k možnej aplikácii ust. § 4 ods. 2, § 6 ods. 1, § 8 ods. 1, § 11 ods. 2 písm. a) zákona č. 300/1993 Z. z. o mene a priezvisku v platnom znení, ktoré doposiaľ pri doterajšom rozhodovaní vecí neboli použité. Na toto podanie reagoval iba otec, ktorý zopakoval svoju doterajšiu argumentáciu prezentovanú v prvoinštančnom i odvolacom konaní.

19. Podľa § 28 ods. 1 písm. a) zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine (ďalej len Zákon o rodine) súčasťou rodičovských práv a povinností sú najmä sústavná a dôsledná starostlivosť o výchovu, zdravie, výživu a všestranný vývoj maloletého dieťaťa.

20. V zmysle § 35 Zákona o rodine, ak sa rodičia nedohodnú o podstatných veciach súvisiacich s výkonom rodičovských práv a povinností, rozhodne na návrh niektorého z rodičov súd.

21. Podľa § 4 ods. 2 zákona č. 300/1993 Z. z. o mene a priezvisku v platnom znení štátny občan Slovenskej republiky po narodení nadobúda spoločné priezvisko rodičov, alebo ak majú priezviská rôzne, nadobúda priezvisko jedného z nich určené dohodou pri uzavretí manželstva, prípadne, ak rodičia nie sú spolu zosobášení a majú rôzne priezviská, nadobúda priezvisko podľa dohody rodičov. Dohodou možno určiť iba priezvisko, ktoré v čase, keď k dohode došlo, má jeden z rodičov.

22. V zmysle § 6 ods. 1 zákona č. 300/1993 Z. z. o mene a priezvisku v platnom znení (ďalej aj „zákon č. 300/1993 Z. z.“), zmenu mena alebo zmenu priezviska možno povoliť, najmä ak ide o meno a priezvisko hanlivé, alebo ak sú na to dôvody hodné osobitného zreteľa.

23. Zmena mena sa povolí vždy, ak štátny občan Slovenskej republiky, o ktorého meno ide, je aj štátnym občanom iného štátu a zmenou sa má dosiahnuť meno v tvare, ktorý je v súlade s právnym poriadkom alebo tradíciou tohto iného štátu (§ 6 ods. 2 citovaného zákona).

24. Podľa § 6 ods. 3 zákona č. 300/1993 Z. z. o mene a priezvisku v platnom znení Zmenu priezviska možno povoliť len na základe spoločnej žiadosti oboch manželov, ak ide o zmenu priezviska

- a) manželov, ktorí majú spoločné priezvisko na iné spoločné priezvisko; zmena priezviska sa vzťahuje aj na priezvisko spoločných maloletých detí, aj keď neboli zahrnuté do žiadosti,
- b) jedného z manželov, ktorí nemajú spoločné priezvisko, na priezvisko jeho manžela, pričom spoločné priezvisko nadobúdajú aj ich spoločné deti, aj keď neboli zahrnuté do žiadosti,
- c) jedného z manželov, ktorí majú spoločné priezvisko, na priezvisko, ktoré používal pred prijatím spoločného priezviska,
- d) jedného z manželov, ktorý prijal spoločné priezvisko a ako druhé v poradí žiada prijať priezvisko, ktoré používal pred uzavretím manželstva,
- e) jedného z manželov, ktorí si pri uzavretí manželstva ponechali svoje doterajšie priezviská, a ktorý žiada k svojmu doterajšiemu priezvisku prijať priezvisko spoločných detí, na ktorom sa dohodli pri uzavretí manželstva; priezvisko spoločných detí je ako prvé v poradí,
- f) jedného z manželov, ktorý prijal pri uzavretí manželstva súhlasným vyhlásením spoločné priezvisko a ako druhé v poradí si ponechal svoje doterajšie priezvisko, na priezvisko spoločné, alebo
- g) jedného z manželov, ktorý prijal pri uzavretí manželstva súhlasným vyhlásením spoločné priezvisko a ako druhé v poradí si ponechal svoje doterajšie priezvisko, na priezvisko doterajšie,
- h) jedného z manželov, ktorí si pri uzavretí manželstva ponechali svoje doterajšie priezviská, a ktorý žiada k svojmu doterajšiemu priezvisku prijať manželovo priezvisko ako spoločné priezvisko; zmena priezviska sa vzťahuje aj na priezvisko spoločných maloletých detí, aj keď neboli zahrnuté do žiadosti.

25. Zmena mena alebo zmena priezviska maloletého sa nepovolí, ak by táto zmena bola v rozpore so záujmami maloletého dieťaťa (§ 8 ods. 1 zákona č. 300/1993 Z. z.).

26. K žiadosti o povolenie zmeny mena alebo zmeny priezviska maloletého musí byť pripojený súhlas druhého rodiča, ak tento zákon neustanovuje inak (§ 11 ods. 2 písm. a) zákona č. 300/1993 Z. z. o mene a priezvisku).

27. V danej súvislosti odvolací súd poukazuje na judikatúru publikovanú pod č. R 11/1973, v zmysle ktorej, ak sa rodičia nedohodli na podaní žiadosti o zmenu priezviska maloletého dieťaťa príslušnému správne mu orgánu, dá súd v zmysle ust. § 49 Zákona o rodine (teraz § 35 Zákona o rodine - poznámka odvolacieho súdu) súhlas na podanie tejto žiadosti jedným z rodičov len vtedy, ak sú pre to závažné dôvody. Bude tomu tak napríklad vtedy, ak rodič, ktorý so zmenou priezviska maloletého dieťaťa nesúhlasí, neplní svoje povinnosti voči dieťaťu, neprejavuje oň záujem a stratil k nemu zrejme citový vzťah, alebo ak z iného vážneho dôvodu nie je v záujme ďalšej výchovy dieťaťa, aby bol u neho udržiavaný a prehlbovaný pocit spolupatričnosti s týmto rodičom.

28. Nakoľko matka podala na súd návrh, v ktorom sa domáha o vyriešenie podstatnej veci súvisiacej s výkonom rodičovských práv a povinností v zmysle § 35 Zákona o rodine a otec s jej návrhom na udelenie súhlasu na zmenu priezvisku maloletého U. nesúhlasil, odvolací súd sa rovnako, ako súd prvej inštancie, zaoberal otázkou, či sú v danom prípade splnené zákonné podmienky, na základe ktorých súd môže udeliť súhlas na zmenu priezviska maloletého. Vzhľadom na terajšie priezvisko maloletého U. „N.“ odvolací súd dospel k záveru, že toto nie je hanlivé, výstredné alebo smiešne, tak ako sa to snažila predostrieť súdu matka na pojednávaní dňa 14.06.2018. V tomto regióne sa jedná pomerne bežné priezvisko, ktoré určite nie je synonymom zaostalosti nositeľa takéhoto priezviska, t.zn., že by bol „sprostý“, či „blbý“. Za takejto situácie jediným zákonným dôvodom, na základe ktorého by v danom prípade mohol súd udeliť súhlas na zmenu priezviska maloletého U., je existencia dôvodu hodného osobitného zreteľa. Z obsahu dokazovania vykonaného súdom prvej inštancie vyplýva, že v danom prípade takýto dôvod neexistuje. Otec si riadne a včas plní svoju vyživovaciu povinnosť voči maloletému U.. Priezvisko „N.“ nespôsobuje maloletému dieťaťu problémy. Tvrdenia matky o tom, že v budúcnosti by súčasné priezvisko maloletého U. mohlo synovi spôsobovať problémy v predškolskom zariadení sú čisto hypotetické a tieto zostali len v rovine ničím nepodložených tvrdení. Matka v konaní žiadnym spôsobom nepreukázala, že v sociálnom prostredí, v ktorom sa maloletý U. pohybuje, mu jeho priezvisko spôsobuje problémy, prípadne že by mal negatívne reakcie detí na toto priezvisko, alebo že by bol konfrontovaný s hanlivými nadávkami. Pokiaľ matka argumentovala tým, že otec sa s dieťaťom nestretáva a neprejavuje o neho záujem už viac ako jeden a pol roka, je zrejme, že vzniknutá situácia je dôsledkom problematických vzťahov medzi rodičmi, ktoré nastali v čase rozvodu ich manželstva a po ňom. Napokon v poslednom období otec prejavil svoj záujem o stretávanie sa s maloletým U. a určite nejaký čas potrvá, kým sa vzťahy medzi ním a synom postupne znormálnujú.

29. V danej súvislosti odvolací súd dodáva, že z psychologického hľadiska je cieľom výchovy dieťaťa jednoznačne jeho všestranný vývoj na fungujúcu, citovo a psychosociálne zrelú osobnosť s produktívnou sociálnou orientáciou. Rozhodujúcu úlohu vo výchove dieťaťa majú rodičia. Obsahom ich práva „vychovávať“ je v prvom rade právo (povinnosť) chrániť záujmy dieťaťa, ďalej tiež riadiť a usmerňovať jeho konanie a vykonávať nad ním dohľad, právo mať dieťa u seba, resp. určiť miesto jeho pobytu a právo sa o neho osobne starať. Rodičia sú pri výkone rodičovských práv a povinností zásadne rovnoprávni, samozrejme za podmienky, že sú obaja nositeľmi práva výkonu. Je preto prvoradou povinnosťou a súčasne právom obidvoch rodičov podieľať sa na výchove ich maloletého dieťaťa. Na tom nič nemení ani skutočnosť, že rodičia sú rozvedení a spolu nežijú. Obidvaja rodičia sú povinní prekonať vzájomnú averziu a v záujme zdravého vývoja maloletého je nevyhnutné, aby si vybudovali korektné vzťahy, ktoré budú viesť k realizácii práva otca stýkať sa s dieťaťom, ktoré nemá zverené v rozsahu stanovenom súdom. Matka nemôže otcovi brániť v styku s dieťaťom. Práve naopak, je povinná vytvárať podmienky pre hladký priebeh týchto stretnutí. Rodičia sú totiž povinní práva svojich detí nielen deklarovať, ale najmä rešpektovať a v maximálnej miere sa im prispôbiť. Iný postup je kontraproduktívny a vedie k odcudzeniu otca s maloletým dieťaťom a ochladeniu ich vzájomných vzťahov, čo nie je vôbec žiaduce.

30. Zároveň je nutné zdôrazniť, že rozhodnutie o zmene priezviska dieťaťa je jedným z množstva rodičovských práv a nesúhlas rodiča so zmenou priezviska nie je možné obísť a nahradiť ho autoritatívnym rozhodnutím súdu v zmysle § 35 Zákona o rodine ani v prípade, ak si rodič všetky rodičovské práva a povinnosti v celom rozsahu a riadne neplní. Navyac zmena priezviska nemá za následok žiadnu zmenu v obsahu rodičovských práv a povinností k maloletému dieťaťu. Matka nemôže mať k synovi majetnícky vzťah a musí práva otca, ale najmä svojho dieťaťa, plne rešpektovať.

31. Pokiaľ matka vo svojom opravnom prostriedku poukazovala na iné rozhodnutia súdov, v ktorých súd návrhu na zmenu priezviska maloletého dieťaťa vyhovel, odvolací súd poukazuje na znenie ust. § 193 CSP, ktoré presne špecifikuje viazanosť súdu inými rozhodnutiami. Je zrejme, že označené rozhodnutia takýmito rozhodnutiami nie sú. Navyac, matka opomína, že v zmysle ust. § 217 ods. 1 CSP

je pre rozsudok je rozhodujúci stav v čase jeho vyhlásenia, (na čo správne poukázal i okresný súd v odôvodnení svojho rozhodnutia) a najmä individuálne okolnosti toho-ktorého prípadu.

32. Z uvedeného vyplýva, že okresný súd v prejednávanej veci dôsledne zhodnotil návrh matky na zmenu priezviska maloletého U. a po vykonanom dokazovaní dospel ku správnym skutkovým zisteniam, ktoré uviedol v odôvodnení napadnutého rozsudku, z ktorých následne vyvodil správny záver o jeho nedôvodnosti.

33. Rovnako vecne správny je aj výrok o trovách prvoinštančného konania o tom, že žiaden z účastníkov (navzájom voči sebe) nemá nárok na náhradu trov konania, ktorý plne zodpovedá ust. § 52 CMP.

34. O trovách odvolacieho konania rozhodol krajský súd podľa 396 ods. 1 CSP v spojení s § 52 CMP, v zmysle ktorého žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

35. Toto rozhodnutie senátu odvolacieho súdu bolo prijaté hlasovaním pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. (§ 419 CSP)

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. (§ 420 CSP)

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n). (§ 421 ods. 1 a 2 CSP)

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie. (§ 422 ods. 1 a 2 CSP)

Dovolanie nie je prípustné proti rozsudku, ktorým sa vyslovilo, že sa manželstvo rozvádza, že je neplatné alebo že nie je a proti uzneseniu v konaní o návrat maloletého do cudziny vo veciach neoprávneného premiestnenia alebo zadržania. (§ 76 CMP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné. (§ 423 CSP)

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde. (§ 427 ods. 1 a 2 CSP)

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania ustanovených v § 127 ods. 1 CSP (ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpísania) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh). (§ 428 CSP)

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa. (§ 429 CSP)

Dovolanie nie je prípustné proti rozsudku, ktorým sa vyslovilo, že sa manželstvo rozvádza, že je neplatné, alebo že nie je a proti uzneseniu v konaní o návrat maloletého do cudziny vo veciach neoprávneného premiestnenia alebo zadržania (§ 76 CMP).

Dovolací súd nie je viazaný rozsahom dovolania vo veciach, v ktorých možno začať konanie aj bez návrhu. (§ 77 CMP)

V prípade, že nebude dobrovoľne splnená povinnosť uložená týmto rozhodnutím, môže sa osoba oprávnená z rozhodnutia domáhať uspokojenia svojho nároku návrhom na vykonanie exekúcie podľa osobitného zákona (zákon č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti /Exekučný poriadok/ a o zmene a doplnení ďalších zákonov).

Ak sa jedná o rozhodnutie, ktorým bola upravená starostlivosť o maloletého, styk s maloletým alebo iná ako peňažná povinnosť vo vzťahu k maloletému, môže sa osoba oprávnená z rozhodnutia domáhať uspokojenia svojho nároku návrhom na výkon rozhodnutia vo veciach maloletých podľa § 370 a nasl. CMP.